

Vprašanja pri letošnjem konz. spraševanju.

(Dalje.)

2. Osebek je beseda, od ktere se kaj pové, in je poglavitna v misli, ki jo naznanimo. Da učitelj učencem dobro razklada, kaj je osebek, naj jim kaže to z raznimi primernimi zgledi in tudi, da se po osebkú vselej praša kdo ali kaj, da je osebek navadno imé ali kaka druga beseda, ki se rabi namesto imena, ki pa je vécsi tudi skrita in se mora poiskati, da je po spolu on, ona ali ono, t. j. moškega, ženskega ali srednjega spola, da je v slovenskem ali v ednini, dvojini ali množini, v nemškem pa le v ednini in množini, da nemške imena dobivajo člene ali spolnovnike in sicer določivne in nedoločivne i. t. d. — Kakor osebek, tako naj učitelj tudi učencem razklada povedek, kakor povedanje, ki od osebka kaj pripoveduje, in naj tudi to pojasnuje s pripravnimi zgledi. Vse vkup, kar naznanja kako misel, t. j. stavek, naj pa učitelj vedno tako razvija, da se učenci popolnoma zavedó, kaj delajo z besedami, ki jih govore ali pišejo, t. j., kako da se v stavku pripoveduje, kaj da je, kakšna da je in kaj da dela oseba ali reč, ali kaj se godi z rečjo, od ktere se govori, da se v stavku nahajajo tudi druge besede in celó stavki, ki ena drugo in eden drugega bolj na tanko določujejo, da so tedaj stavki goli in razširjeni, prosti in sestavljeni, poglavitni, postranski in zvezani, da jih lahko krajšamo i. t. d. Vse tako in enako, ljubi mladi učitelj, si bral, ali če še nisi, lahko bereš v našem „Tovarsu“ letošnjega tečaja v 10. in 11. listu, kjer je ta važni slovnični oddelek prav čversto in lepo razložen.

3. Kdaj, da se rabijo v slovenskem predlogi *o* in *od*, *z* in *s*, je tudi, da nič lepše, pokazal in dokazal „Tovars“ v listu 3. in 7. Priporočamo tedaj, da naj bi radovedni mladi bravci to in enako tako še enkrat pazno prebrali in si za vsakdanjo rabo v spominu ohranili.

4. Nepravilni časovniki ali glagoli v nemškem so tisti, ki se pri pregibljevanji ne strinjajo in ne ravnajo ne z glagoli šibke in ne z glagoli krepke oblike. Taki so post.: brennen, kennen, rennen i. t. d.

5. Postranski stavki se v nemškem krajšajo *a)* če se veznik z osebkom vred izpusti, glagol pa postavi v nedoločnik z besedico *zu*; *b)* če se izpusti zaimek *welcher* ali *der*

z glagolom *sein*, povedek pa se postavi kakor *imé* ali prilog v tisti sklon, v katerem je poglobitna beseda in h kateri gre povedek. Če pa je povedek glagol, se izpusti zaimek, glagol pa se spremeni v priložaj; c) če se izpusti primerni veznik z glagolom *sein*, s povedkom pa se ravna ravno tako, kakor kadar se izpusti *welcher* ali *der* z glagolom *sein* (b). Če pa se začenja stavek z *dass*, *damit* ali *ohne* izpusčajo se ti vezniki, glagol pa se postavi v nedoločnik z besedico *zu* ali *um zu*.

6. Zategnjena čerka *h* se v nemškem navadno ne rabi, če se zlog začenja z zloženim soglasnikom, post.: *stelen* . . . čerke *ck* in *tz* se pri skraćevanju ne rabijo za zategnjenim samoglasnikom, za dvojnim samoglasnikom in soglasnikom.

(Dalje prih.)

Novice.

Od Slovenskih goric, 1. listopada, —s—. Opisujete radi stanje ljudskih šol, kar je listu Vašemu zelo primerno. Pridam tukaj tudi nekatere čertice iz Slovenskih goric, kolikor sem opazil o šolskih lanskih skušnjah. Vem, da so tukajšnji učitelji na Vaš ceniti list večidel naročeni in iz njega marljivo jemljejo, kar dohaja za njihove šole; prepričan pa sem tudi, da marsikteri starejših in mlajših učiteljev, ko vtegne zvedeti o kakšnem dopisu iz domačije o domačiji, bo hitro nožec zgrabivši počel razrezavati oni list, ktereга je navadama kidal in nakidaval na kupek, morda nepregledanega ali nedočitanega, in si ga je kupoval lahko da samo zarad višega naročila, akoravno bi v njem našel marsiktero podučivno zerno in zernice.

V obćem se mora reći, da naše šole napredujejo, in bolj ko jim je služil materni jezik v obsegu in obliki, bolj so napredovale. Naglasujemo pa oboje v obsegu in v obliki, kajti pomembno je oboje. Ne najdemo namreč lahko na Slovenskem šole, kjer bi se izključeval slovenski jezik kot učiven jezik, ali mogel bi imenovati kraj, kjer so se vsaj deloma slovenski učenci učili tudi nemški katekizem iz marljivosti imenovane lastne. Taka navada, naj izvira od svetnega učitelja, ali od kateheta, se mora grajati. Kaj bi se v tem času, tako okorno potratjenem, učenci lahko naučili koristnega! V obsegu se krati tudi slovensčina, če se pisati učijo učenčki več v nemški pisavi, kakor v slovenski, ali če se latinica, to je slovenska pisava, poskuša in ukvarja celó tudi o stavkih predpisanih o nemškem jeziku. Ali ni naj večé veselje mladičev, če se učijo in znajo zapisovati umljive in znane jim besede in stavke? Zategadel moram tudi tukaj javno priporočati, naj se pisni uk počinja s latinico t. j. s slovenskimi, ne z nemškimi pismenkami. Oporeka se sicer, da so nemške pismenke ravne, latinske pa okrogle, one tedaj ložiše, te težiše za prvi poduk. Pa ta